

Tack

Torbjörn Ramqvist bidrog med synpunkter på fyndet. Bengt Andersson och Mats Jonsell bidrog med kommentarer på manus.

Summary

The staphylinid beetle *Phacophallus pallidipennis* (Motschulsky) has been recorded for the first time in Sweden. Several specimens were sieved from a warm seed compost near Uppsala in southeast Sweden in July 2013. It is an introduced species from the Oriental region and previously recorded in several other European countries.

Litteratur

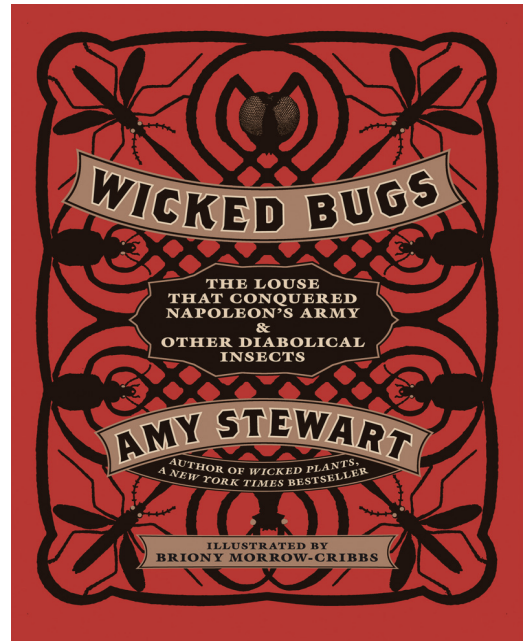
- Essing, J. 2011. *Phacophallus pallidipennis* (Motschulsky, 1858), eine aus Deutschland bislang unbekannte Käferart (Col., Staphylinidae, Xantholininae). – <http://www.koleopterologie.de/arbeitsgemeinschaft/beitraege/esser/phacophallus-pallidipennis.html> (10 feb. 2014).
- Assing, V. & Schülke, M. 2012. Die Käfer Mitteleuropas, Band 4. – Spektrum Akademischer Verlag.
- Palm, T. 1963. Svensk insektsfauna. Underfam. Paederinae, Staphylininae, häfte 3. – Entomologiska föreningen i Stockholm.
- Palm, T. 1979. Om skalbaggsfaunan i komposthögar vid Uppsala. – Ent. Tidskr. 100: 33-36.

Olof Hedgren, Lindsbergsgatan 9c, 752 40 Uppsala

Allt du vill veta om otrevliga småkryp

Stewart, A. 2011 *Wicked bugs: the louse that conquered Napoleon's army & other diabolical insects*. Algonquin Books. ISBN 9781604692945. Pris ca 125 kr.

Varför skriver man en bok om äckliga småkryp? Jo, för att det är ett så spännande fenomen. Amy Stewart, en prisbelönt amerikansk populärvetenskaplig författare, som tidigare skrivit om dagmaskar och snittblommebranschen, publicerade för några år sedan boken "Wicked bugs". Den blev liggande oläst oförtjänt länge på mitt skrivbord, förmodligen för jag befaraade att boken skulle ha ett snävt USA-perspektiv. Eller kanske skulle hemfalla åt att vara en lite väl lång lista med arter med lite väl lite information om varje, vilket var fallet med bokens föregångare (*Wicked plants: the weed that killed Lincoln's mother & other botanical atrocities*). Den boken handlade mest om giftiga växter, och lite grann om problem kring införda arter. Och även om det var en intressant genomgång av växtvärldens värsta medlemmar (och därmed spännande och roliga dito), så håller *Wicked bugs* en högre klass. Här finns en mer lagom balans i hur ingående läskigheterna beskrivs. Vill man ha en uppdatering kring medicinsk entomologi och dess historia, bitande och giftiga småkryp, lite

forensisk entomologi, och lite invasionsarter, så kan boken rekommenderas. Allmänbildande, rolig, och full av historier att använda vid middagsbjudningar eller föredrag. Och författaren, som alltså inte är entomolog, måste ha tillbringat mycket tid på att hitta alla förfärliga exempel.

Även om det finns många källor listade så saknas det, som så ofta i populärvetenskapliga böcker, litteraturhänvisningar i texten. Och litteraturlistan utgörs bara av böcker, medan det är uppenbart att författaren i viss mån måste ha läst primärvetenskapliga alster. Denna brist på källor tycker jag är boken enda brist. Boken har en stor mängd högklassiga illustrationer av Briony Morrow-Cribbs.

Men hur var det egentligen: varför skriver man en bok om äckliga småkryp? För att skrämna och göra nutidsmänniskan än mer reserverad mot "naturen"? Jag vill gärna tro att dom som har akarofobi knappast väljer att läsa boken som snarare vänder sig till oss med allmänt naturintresse. Och vi är ju oftast redan väl medvetna om att naturen rymmer farligheter. En annan möjlig invändning är varför man på detta sätt förmedlar information om droger och gift till experimenterade ungdomar, presumtiva mördare eller bioterrorister? Jag kommer osökt att tänka på Sten Larris underground-bok från 1970-talet "Forbude hallucinogener? Forbyd naturen at gro!"

(en klassiker jag kommer att undanhålla mina barn). Men känner mig samtidigt övertygad om att alla tre grupperna, för vilka man önskade att kunskapen var förborgad, utan problem idag hittar all relevant information på nätet. Vad som dock verkar saknas på nätet är den officiella JO Schmidt sting pain index för hymenoptera (som fram till nu varit okänd för mig). Dess senaste officiella version rankar och beskriver smärtan, och hur länge den sitter i, orsakad av 78 arter (41 släkten). Smärta är ju en högst personlig upplevelse, både svår att kvantifiera och beskriva, men samtidigt en mycket påtaglig realitet i livet och bör därför inte undanhållas vetenskapligt studium. Skalan går från 0 till 4 (värst), och kan exemplifieras av myran *Paraponera clavata* "Pure, intense, brilliant pain. Like fire-walking over flaming charcoal with a 3-inch rusty nail in your heel"; den smärtan sitter i 12-24 timmar. Denna, och andra helt oemotståndliga skärvor av kunskap är Amy Stewarts bok full av.

Per Milberg

Mångsidigt om biologiska samlingar

Ingelög, T. 2013. Skatter i vått och torrt. Biologiska samlingar i Sverige. – Artdatabanken, SLU, Uppsala. 368 sidor. Format 24,5 x 21,5 cm. Inbunden. ISBN 978-91-88506-91-7. Pris 290 kr.

De biologiska samlingarna i Sverige utgör en nationalskatt med över 30 miljoner föremål insamlade under flera hundra år. Torleif Ingelög berättar i sin bok "Skatter i vått och torrt" om hur dessa samlingar byggts upp, hur de vårdas och hur mångsidigt de används inom forskning och folkbildning. Både kulturhistoria och naturvetenskap är bärande komponenter i boken. Infallsvinklarna på ämnet är många – exempelvis genom fascinerande porträtt av några av dagens hängivna insamlare, alla med högst varierande bakgrund och motiv för samlingsarbetet.

Boken är rikt illustrerad med fotografier och bilder av varierande slag. Upplägget är både

